

§ 191

Yttrande angående begäran om allmänna vattentjänster, Norra Sunderbyn, Luleå kommun (LST dnr 567-7314-2019)

Ärendenr M-2019-3321

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att avdelning miljö och byggs yttrande är nämndens yttrande.

Gunnar Nilsson (KD), skriftligt, Ingrid Vesterlund (C) och Margareta Dahlén (Sjvp) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Fastighetsägare i Bodvallen, del av Norra Sunderbyn, har kontaktat länsstyrelsen för att begära att länsstyrelsen ska pröva om kommunen uppfyller sina skyldigheter enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster §6.

”Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

- 1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
- 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.”*

Innan länsstyrelsen tar ställning till kommunens eventuella ansvar önskar myndigheten att ta del av nämndens uppfattning om det aktuella området.

Allmän beskrivning av området

Generellt karaktäriseras området av permanentbebyggelse där hus placerats i direkt anslutning till Sunderbyvägen vilket leder till en tvåradsstruktur.

Marken där bostäder placerats utgörs främst av moränjordar med hög andel finsediment. De yttre fastigheterna som ansluter till odlingsmark har en förmodad högre andel lersediment med mjäla, jordarternas ungefärliga utbredning framgår av bild 1.

Husen norr om Sunderbyvägen är placerade på en höjdrygg med fall både norr- och söderöver, husen söder om Sunderbyvägen avskiljs med ett mindre skogsparti och har huvudsakligt fall söderut mot älven.

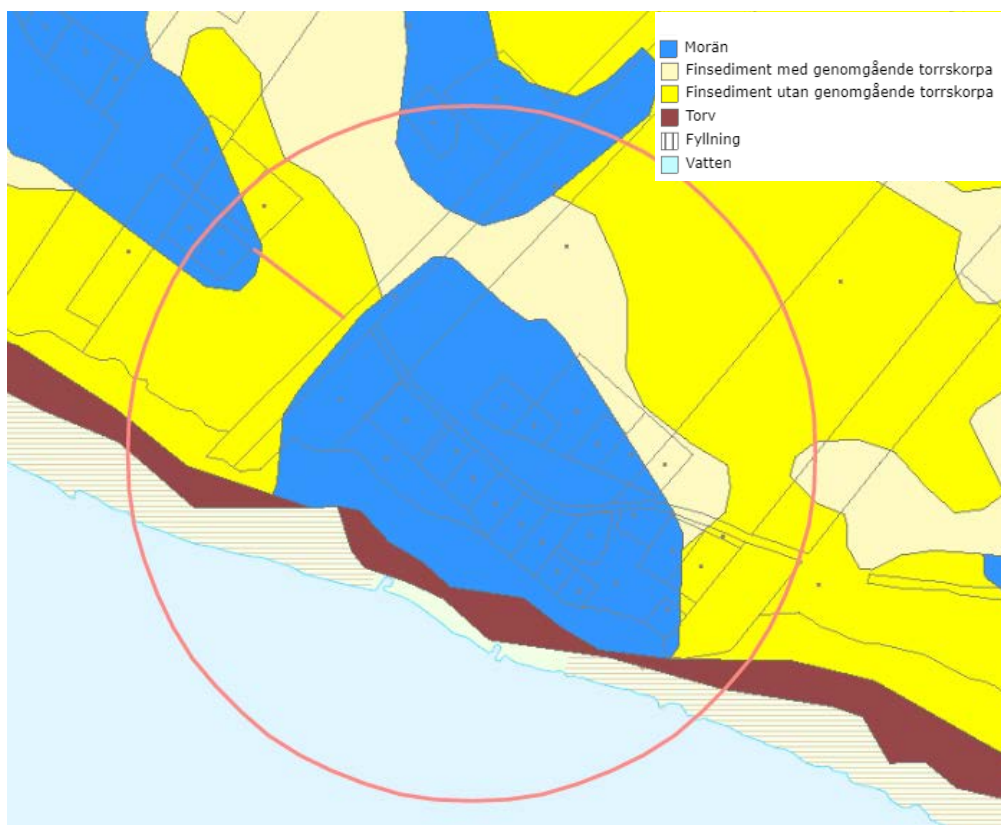

Bild 1 Jordartssammansättning för det aktuella området.

Baserat på okulära bedömningar av markens beskaffenhet i området så bör förutsättningarna i marken vara något bättre i de norra delarna av Bodvallen. Marken har i Luleås kustland generellt en låg permeabilitet och hög kapillärkraft, det finns inget som pekar på att Bodvallen avviker från detta.

Områdets enskilda avlopp inventerades 2018 av miljö- och byggnadsnämnden, generellt observerades höga grundvattennivåer som hade negativ inverkan på markbaserade reningar framförallt i den södra delen av området där den fina sedimenten utan genomgående torrskorpa möter moräntäcket och då främst för de fastigheter som gränsar mot älven. Vilket stödjer beskrivningen om låg markpermeabilitet och hög kapillärkraft.

Området närmast stranden är delvis ianspråktaget av fastighetsägarna men ägarförhållanden är oklara, marken utgörs av torv och sumpskogar. Området har våtmarksinventerats av länsstyrelsen och gavs då klass 2 och är del av Luleå kommuns naturvårdsplan. Vid platsbesök var området mycket blött och grundvattenytan bedömdes ligga direkt i marknivå. Inga enskilda avlopp var

placerade i denna zon.

Avdelning miljö och byggs yttrande

Avdelning miljö och bygg anser att hela området "Norra Sunderbyn" ska bedömas samlat i enlighet med kommunens VA-plan. Kommunen har redan utgått ifrån kriterier för att bedöma vad som är en samlad bebyggelse utifrån rådande praxis. Att endast bedöma behovet för enskilda fastigheter tvingar kommunen att frångå den ursprungliga VA-planen.

Bodvallen har idag av enskilt huvudmannaskap för spillvatten, det innebär att var och en ansvarar för att tillse att dennes anläggning har en god funktion och lever upp till de krav som ställs i lagstiftningen. Det har genom tillsyn framkommit att fastighetsägarnas anläggningar inte har en fullgod rening och därför behöver förbättra sina anläggningar. Att man har en ej fungerande anläggning och behöver förbättra den utgör i sig inte skäl för att miljökriteriet ska uppfyllas.

Vid traditionell bedömning av ett områdes förutsättningar att lösa VA-frågan enskilt tas stor hänsyn till möjligheten att infiltrera avloppsvatten i marken. Små tomter, högt grundvatten, täta eller ogenomsläppliga jordarter är aspekter som talar emot enskilda lösningar¹.

I området så bedöms det föreligga försvårande omständigheter, främst är det Södra delen av Bodvallen där höga grundvattennivåer gör att traditionella infiltrationer inte är aktuella för omhändertagandet av spillvatten. På fastigheten Sunderbyn 75:4 beviljade miljö- och byggnadsnämnden nyligen en förstärkt infiltrationsanläggning. Fastigheten ligger i ytterkant av det berörda området och på grund av finkorniga jordar beslutades om försiktighetsmättet att förstärka bädden. Det finns alternativa tekniker som är bättre lämpade i områden med höga grundvattennivåer, exempelvis markbäddar och upphöjda förstärkta pumpade bäddar.

Den utspädningsfaktor som råder i Luleälven gör att avdelning miljö och bygg inte ser att det finns någon risk att ett fortsatt enskilt huvudmannaskap ska leda till en statussänkning av miljö kvalitetsnormen för området.

Baserat på den riskbedömning som utförts anser avdelning miljö och bygg att det inte föreligger miljömässiga skäl att inrätta ett kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

Området utgör redan delvis verksamhetsområde för dricksvatten.

¹ Juridiken kring vatten och avlopp, rapport 2015:15. HAV

Avdelningen handlägger för tillfället ett förhandsbeskedsärende på fastigheten Sunderbyn 75:2 där kommunen kommer att ombesörja huset med kommunalt vatten. För att utreda om några hinder föreligger att ansluta fler fastigheter hänvisar avdelning miljö och bygg till VA-huvudmannen.

Endast ett fåtal fastigheter har enskilda vattentäkter som nyttjas. Ingen av dessa har några kända problem med kvalitén på sitt dricksvatten. Under förutsättning att de bristfälliga anläggningarna åtgärdas ska det inte finnas någon risk att dessa vattentäkter försämras.

Det föreligger heller inte någon risk att en enskild avloppsanläggning efter att den förbättrats ska utgöra någon fara för skyddsobjektet Gäddviks vattentäkt.

Den största identifierade potentiella konsekvensen är att nya avloppslösningar kan leda till ett behov att avleda det renade avloppsvattnet via diken från fastigheterna, något som finns i begränsad omfattning idag. Dikningen skulle leda till att strandzonens sumpkaraktär förändras och den tidigare våtmarksklassningen skulle möjligen kunna påverkas. Skadan som skulle uppstå är lokal och området har redan i hög grad ianspråktagits varför effekterna är att anse som ringa sett till den relativt sett stora oexploaterade sträckan av älvstrand som återfinns både uppströms och nedströms Bodvallen.

Sammanträdet

Avdelningen miljö- och bygg föredrar ärendet.

Gunnar Nilsson (KD), Ingrid Vesterlund (C) och Margareta Dahlén (Sjvp) föreslår att miljö- och byggnadsnämnden beslutar att i samband med att kommunen uppgraderar/bygger ut de kommunala va-anläggningarna i Bodvallen bör kommunen undersöka konsekvenserna av ett verksamhetsområde för vatten och avlopp, 6§ Va-lagen, som omfattar samtliga hushåll i området. Undersökningen bör beskriva vilka merkostnader detta ger i förhållande till de planerade åtgärderna, vilka miljö- och hälsomässiga vinster man får på närmiljön men också miljön i allmänhet, samt betydelsen av att risken elimineras för att vatten från de enskilda avloppsanläggningarna kan skada vattentäkter i området.

Beslutsgång

Ordföranden ställer avdelningen miljö och byggs förslag mot Gunnar Nilssons (KD) förslag och finner att miljö- och byggnadsnämnden bifaller avdelning miljö och byggs förslag.

Beslutsunderlag

- M-2019-3221-3 – Riskbedömning av Bodvallen

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Norrbottens län

att: elin.sandqvist@lansstyrelsen.se